

Naročna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Izsrežiti ali oznaniti se za-važujejo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnine, izsrežila in reklamacije. — Telefon št. 226.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uradništvo in upravištvo je v Maribora, Korčuljska cesta št. 5. — Z uredništvom se mora govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezapreje reklame se pošiljane prosta. — Telefon št. 2.

Prava pot.

Politika je skrb za državo. Država pa ima skrbeti za častni blagor ljudstva, skrbeti tako, da njegovemu večnemu blagru ne škoduje. Dober politik je tisti, ki zna in hoče naravnati državo tako, da stori vse za blagor državljanov, kar se da storiti.

Naša država je že dalje časa v rokah nam nasprotnih strank. Vse so se izkazale za nezmožne in vrh tega za zelo nazadnjaške ali reakcionarne. S sedanjo vlado torej ne moremo biti zadovoljni. Njeno glavno delo, temeljni zakoni ali ustava naše mlade države so ji je čisto ponesrečilo. Kar čuditi se moramo, kako se je v njej vse zgostilo in združilo na slabo stran: radikale niso za kulturni boj; toda samostojnim na ljubo so glasovali za kanceliparagraf ter tako dolgo pustili zloglasnemu Pribičeviću, da je delal proti Cerkvi. Demokrati ali liberalci so prej bili za ime Jugoslavija in za agrarno reformo; toda zaradi radikalcev in Turkov so vse to pustili pasti. Samostojni so prej govorili o neki avtonomiji in marsičem drugem, toda za korita so vse prodali. Naše ljudstvo naj bi si zlasti zapomnilo, kaj so napravili v njim samostojni. Ljubljanski „Avtonomist“ jim svetuje, naj kar priznajo, da so se zmotili, češ, da zmota ni sramota. Mi bi samostojnim odpustili, ako ta zmota ne bi bila kupljena.

Veliko je reči, ki nas vsak dan razburjajo, in katerih je kriva dose-danja vlada: nered med uradništvom, nepoštenost v visokih krogih, slaba zunanja politika, preganjanje tistih, ki niso hoteli iti z vlado, krivično raz-deljeni davki in drugo.

Vsemu temu smo mi napovedali boj in vse to moramo ostro obsojati, napadati ter delati na to, da se čim-prej spremeni.

A to je vendar le bolj razdiralno, negativno delo. Treba tudi zidati, kaj boljšega postaviti namesto dosedanjih razmer. Nič se ne čudimo, če nas imenujejo nasprotniki razdiralcev in so-vražnike države. Jih je pač strah pred nami. Slabo bi pa bilo, ako bi nas napačno razumeli naši lastni so-mišljeniki. Mi nikakor počemo biti sami zabavljivi. Mi hočemo gojiti ljube-zen do narodne edinosti, do vseh naših bratov od italijanskih pa doli do bolgarskih mej in še dalje, ker tudi Bolgari spadajo k nam. Mi ljubimo to našo lepo rodno zemljo. Ljubimo Ju-goslavijo, če tudi s solzami, z žalostnim srcem!

Trdna je le tista država, katero drži skupaj ljubezen državljanov. Tu-di Avstrijo je morda držala nekdanj. Med vojsko pa sem čital v neki de-beli knjigi: „Najsvetejša varhinja avstro-ogrškega vladarstva je stroga disciplina v vojnih taborih.“ A tako, če bo taka svetlost: strah, vojaška strogost držala in varovala državo, sem si mislil, potem je pa slabo. Na Franca Jožefa je bilo že vse navaje-no. Prišel je Karl — proč je bil stari sijaj; nove misli in veliko pomanjkan-je je razneslo Avstrijo kakor mehur-ček.

Zakaj to pripovedujem? Za to, ker naši državniki dosedaj še niso spre-videli, da je treba vladati tako, da bo ljudstvo vzplamelo ljubezi do nove domovine. Ljudstvo je že od vsega trudno, užaljeno, ne uboga rado. Mla-dina je brez trdne volje. Polasča se nas splošna nevolja, celo obupanost. Marsikdo zmerja vse, naj se napravi kar hoče. Za to bo imela velikanske težave vsaka vlada, naj bo te ali one stranke. Vsak naš somišljenik naj do-bro loči vlado od države. Državo ne sme obrekovati, jo proklinjati ali so-vražiti. Država, to je vse ljudstvo. Ljudstvo je samo napačno voljo. Vse ga drugega so krive deloma slabe raz-mere, ki so nastale po vojski povsod, celo v srečni Ameriki, in je v nekate-rih državah še hušje, kot pri nas. Ve-liko pa so seveda krive stranke, ka-

tere so dozdale vladale tako, da same ne vedo več, kaj bi počele.

Mi verjamemo v pravico, verjame-mo v zmago krščanskih načel. Za nje gremo veselo v boj. Če tudi se ljud-stvu godi sedaj slabše, kakor bi bilo treba, vkljub temu veljajo za nas sve-

topisemske besede: „Če se jezite, ven-dar greha ne delajte!“ Svojo domovi-no hočemo ljubiti in na Boga zaupati. Po tej poti, v to smer hočemo hoditi, tako naj bo naravno vse naše mišljen-je, pisanje, poverjenje in delo v novem letu.

Hajduki in hajdučija.

Nesrečo, sramoto, divjaštvo, ki se tako imenuje, imamo zgoraj in spodaj. Eni hajduki so se skregali z zakoni, s sloveško družbo sploh ter odbežali v šume in planine, drugi so se pa vr-nili v državne službe, da lanko pod imenom oblasti izvršujejo svoja na-silja.

Med hajduki v hosti imamo Boško-viča, Mehoniča, Kaljoša in še razne druge roparske poglavarje in prvake, če pa zasledujemo življenjsko pot tega ali onega, pridemo pri vsakem do va-žne točke, kjer se je pot iz postojna naenkrat vsled kakega nasilja ali kriv-vice odcepila na levo v razbojstvo in odmetništvo. Evo za primer Boskovi-ča! Mož je potomec Boska Jugovića, katerega venč lepa tradicija kot za-ščitnika Srbov v davnih in težkih bo-jih proti turškemu nasilju, živel je v miru in na zelo dobrem glasu, dokler ni navalil nanj hajduk v oblasti ob-lasti srezkega načelnika, žgabila se mu je velika krivica, zgubil je v ro-ke zakone in pravico ter prevzel na obo-krute osvete med zavrženci v šumi. Planine, gozdovi in divje skalnjake je sprejelo razven pravih divjakov po-kri in nagibu tudi mnogo ponoznih in razžaljenih, ki so dolgo, dolgo s krvavimi solzami, v nadi in veri is-kali pravico od urada do urada, od gospoda do brata in ki so zelo težko in šele po zelo hudem razočaranju po-kopali svoje nade ter se odrezali od mirnega življenja.

Danes so vsi hajduki, visoke ce-ne so razpisane na njihove glave — družijo se s pravimi izmečki človeško-aružbe samo zato, ker jim je kaka kriv-ica vabila misel v glavo, da pravico sploh ni ali pa, da si jo lahko vsak sam ustvarja s puško v roki. Vere v pravico so začeli ubijati upravni or-gani največ s tem, da so nedolžne so-rodnike raznih zločincev in beguncev začeli zapirati, mučiti in celo ujeti kot talce.

Spomnimo se samo na nekatere slu-čaje raznovrstnih izgredev od zgoraj, ki prodirajo v javnost po listih, in vi-delci bomo, kako visoko in košato dvi-ga hajdučarija svojo glavo v vrstah državnih organov.

Zandar Krušič ustrelil v vlaku — mirnega uradnika Arnolda v razbur-jenju, ker so nekateri drugi potniki politizirali in obsojali današnje raz-mere. Zandar se izgovarja, češ, da je bil razžarjen vsled protidržavnega go-vorenja in še danes se ne ve, je li dobil kazen ali pa nagrado za svoje delo, mati nesrečne žrvice pa strada, izgubila je edino oporo na stara leta, o obljubljeni podpori pa ni sledu.

Prvi dan „obzuane“ ustrelil pan-dur sredi Vukovara komunisti Stjepa-na Supanca, mladega, inteligentnega stavbenika, dobrovoljca iz Dobrudže, ki je bil odlikovan z redom belega or-la. Leto dni bo kmalu minilo po tem krvavem zločinu in zločinec je še ved-no v državni službi.

Dijaka Velkoviča aretira naša po-licija pomotoma mesto atentatorja Ma-rinkoviča in mož — umrje v istem hi-pu, ko se dožene ta pomota. Zakaj? Ali zato, da ne bi mogel povedati, kaj je doživel v zaporu? Nikdo ne oigo-varja, javnost ne sme in ne more iz-vedeti, zakaj je umrl državljan.

„Slobodna Tribuna“ št. 60 razvija sramotno sliko nasilja in nekulturne iz-pašaluka zemunske policije: policijski uradnik javno huška množico proti Hrvatju dr. Bertiču, policaj vdere sre-di noči v neko gostilno, zahteva, da se mu zbudni in predstavi v hiši za-poslana dekla. To se stori in policaj jo odvede v stražnico, kjer jo uklene in — posili. Drugi policaj prilomasti z neko vlačugo zvečer v gostilno, iz-žene tukai vse druge goste ter zahte-va pijače, češ, danes je moj dan, da-nes jaz rajam — „gonim kera“, ka-kor se to pravi s pristnim in slokov-niškim izrazom. Nasilje tu, nazuje-tam, zloraba oblasti, a vse to brez kaz-ni, brez najmanjšega ukora, s pro-stitutno toleranco in celo z neakom odobravanjem od strani višjih. Vse to je popolnoma v redu, saj škoduje ta hajdučija samo „protidržavnim“ ele-mentom in pa brezpravnim delavnim slojem, kar je prav in mnogim oblas-tnikom celo koristno.

Novinarja, ki javno žigosa korup-cijo na visokih vojaških mestih, napa-dejo in pretepejo sredi Beograda pre-čblečni žandarji, med dijaške mani-estante v Zagrebu se strelja ob heler-dnevu iz množice, ki stoji rama ob ra-mi, težko ranjene žrtve zdihujejo v bol-nišnici, zločinec pa nikdo ni videl in nikdo ga noče prav in resno iskati. Kako se morejo v vele mestu urejene, kulturne in pravne države pustiti zlo-činec nezakaznovani? —

Takih primerov bi se dala napi-zati dolga, dolga vrsta, ki kaže z vso drastiko, kako močna je pri nas haj-dučija. Oblastniki, ki jo tolerirajo, la-hko tudi odredijo, da se vsi taki resni pomisleki in vse take žalostne slu-ke označijo kot „protidržavne“. Ne pomo se temu čuditi, čuditi se mora-mo samo tistim, ki take stvari imenu-jejo „malenkosti“ in „slučaje“, dokler kaj podobnega samj ne doživijo.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Pašiču delajo muslima-ni pri sestavi vlade neljube težkoče. Vprašanje državnih podtajnikov so še morali zaenkrat izločiti, ker so musli-mani trdovratno zahtevali mesto drž.-podtajnika v ministristvu za agrarno reformo. Demokrati in radikali so se glede sestave novega kabineta z lah-koto sporazumeli. Po načelih in stvar-nem programu nove vlade niso pov-praševali niti demokrati, niti radikali, glavna stvar so korita in dnevni-ce. Ministrski kandidati radikalov so sledeči: Nikola Pašič, predsedstvo in ministristvo zunanjih del; Marko Trif-kovič, ministristvo za izenačenje zako-nov; dr. Laza Markovič, pravosodje; Kosta Miletič, agrarna reforma; Ve-

lja Vukičević, javna dela; And. Stani-šič, promet in Zarko Miladinović, po-šta in brzojav. Demokrati so sestavili listo svojih ministrskih kandidatov fa-kole: dr. Voja Marinkovič, notranje zadeve; dr. Kosta Kumanudi, finan-ce; Svetozar Pribičević, prosveta; Z. Rafajlovič, šume in rude; dr. Krstelj, socialna politika, in dr. Gregor Zer-jav, ministristvo ver. Kabinet še kon-čoveljavno ni sestavljen, ker še ni gotovo, če bodo muslimani vstopili v vlado. V političnih krogih zatrjujejo, da se bo vlada sestavila tudi brez — muslimanov. Samostojneži so vstopili za vsako ceno v vlado. Kandidirali so mesarja Puclja, ki prevzame spet pol-jedelstvo.

Novoizvoljeni zagreb-ški občinski svet se bo konstituiral dne 22. t. m. —

Zastopniki koaliranih železničarskih organizacij so posredo-

vani pri finančnem ministru glede dra-ginjskih doklad in enkratne pripomo-či za železničarje. Minister je obiju-bil, da se bo zadeva rešila v nekate-rih dneh.

ZAPADNA OGRSKA.

Medzavezniška komisi-ja v Sopronju je dne 17. t. m. konča-la s štetjem oddanih glasov. Ljudsko glasovanje je zpadlo za Avstrijo po-razno. Za Madžarsko je glasovalo — 15.343 glasovalnih upravičencev, na Avstrijo odpade 8227 glasov.

RUMUNIJA.

Take Jonescu je sporočil kralju, da je pripravljen sestaviti no-vo vlado. Listo novega kabineta je to predložil istega dne, to je dne 17. t. m. V političnih krogih sodijo, da bo vlada odgodila zbornico za mesec dni. Opozicija bo najbrže zopet prišla v zbornico.

NEMCIJA.

Reparacijska komisija je odgovorila nemški vladi, da je do-bila pismo državnega kancelerja, v ka-terem se vlada prirožuje, da ji je od-plačilo letnih obrokov nemogoče. Ko-misija pa povdarja, da na žalost ne vsebuje nemška prošnja nikarih kon-kretnih podrobnosti, zlasti glede de-viz, ki bi jih morala 15. januarja in 15. februarja 1922 pripraviti za odda-jo, in glede podaljševalnega roča. V Berlinu je napravila nota reparacijs-ke komisije povoljen utis.

Slabi gospodarji.

Fin. odbor v skupščini dela s pol-nim parom. Poklical je vojnega mini-stra in referente raznih strok, da po-jasnijo razne zadeve. Deluje se ener-gično na znižanje izdatkov, na zmanj-šanje števila uradništva in vpeljavo poštenega gospodarstva. Z denarjem države se razsipa, da je strah in groza. Krivda je ono čudno demokrat-sko in radikalno strankarstvo, ki naj-prej pozna stranko in njene pristaše, potem dolgo, dolgo nič in nazadnje — državo, ki sme igrati vlogo pohlevne molzne krave. Iz vseh razprav se vi-di, da se v prečanskih krajih pridno davki plačujejo in dobro gospodarji, a v Srbiji, Crni gori in Makedoniji so strašne razmere. Razprave v finanč-nem odboru bodo mogoče marsikomu odprle oči in privedle merodajne fak-torje na pravo pot. Zadnje dni je v ospredju vprašanje zvišanja plač za uradnike in duhovnike. Izbran je po-seben pododbor, da preštudira celo vprašanje in poroča odboru. Uradniki zahtevajo, da se vprašanje do Novega leta reši, kar pa ni sigurno, ker ni pravega zanimanja ne pri demokratih ne pri radikalih za rešitev vprašanja. Ugodnosti bi namreč dosegli po ve-čini le — prečanski uradniki, kar pa izvestni gospodj ne diši.

Papirna centralizacija, o kate-ri smo že poročali, imenitno posluje. Vojaštvo ki povsod prednjači, je to dobre te deležno in daje tudi lep primer, koliko državne imovine se bo potrošilo po tej veleumni centralistič-ni uredbi. — Papir se kupuje v Av-striji ter pošilja v Beograd nekemu tr-govcu, ki je postal po porodičarskih zvezah liherant za vse vojaške urade. Zato ni čuda, da se je na samem pa-pirju pri mobilizacijski vežbi ali po-skušni mobilizaciji potrošilo 1 milijon, pri demobilizaciji za vsa evidenca po-zvanih in odpuščenih vojakov pa kar dva milijona. Papirna centralizacija združena z večinsko nepismenostjo uri visokih vojaških činih, to je tudi to, ki žre milijone.

Afera brez konea. Sarajevski „Narod“ našteva razno afere in pravi h koneu: „Malokdo ve, da ima pob-cajminister v Beogradu rekvirirano narazkošnejše stanovanje za smešno nizko stanarino. Malokdo ve, da se za ministrske zete in hčerke pripravljajo posebni salonski vagoni Beograd-Du-brovnik. Malokdo ve, da so postavile-ni z ukazom nekateri radikalni in de-

mokratski ostanci za upravnike v monopolski upravi, četudi bi po zakonu ne smeli zavzemati lukrativnega položaja. To se pa nikdo ne ve, da nekaki poslanci še vedno profesor, četudi ne bi smel več biti, da je vložil celo akt na skupščino, naj mu pomaga, da postane redni univerzitetni profesor in da ima ta človek danes: poslaniško plačo (30.555 dinarjev), v monopolski upravi (40.000 dinarjev), na univerzi (30.000 dinarjev), da je še posebej v odboru za administrativno razdelitev, kjer so še posebne dnevnične itd."

Močna roka.

Preiskava o beograjskem atentatu je dodržena z velikim uspehom preiskovalnega sodnika: od 180 zaprtih pride pred sodnijo vseh skupaj 39! — Zelo značilna je obtožnica. Eden se obtožuje, ker je bil komandant bataljona v Rusiji, drugi je bil v Rusiji na kongresu internacionale, tretji — komunistični poslanec se je sestajal „tajno“ s svojimi drugimi, z Radičevimi poslanci, prihodnji je zopet hrabri komuniste itd. itd., pridrževalni sodnik pa hoče, da vse to spravi pod obtožbo radi atentata. Ima tudi dovolj otročje smešnih stvari, tako na primer naj bi dr. Sima Marković nosil na ruski kongres tajni spis naših vojnih formacij. — Jasno je, da je to politični proces, politično je vstvarjen in politično bo končan, a politični procesi take vrste se vedno končajo na škodo režima, ki jih je ustvaril.

Protikristovna zabrana subotičkega „Nevena“. V Subotici je tamkajšnja policija v svoji onemogli mržnji napram katoličanom kršila vidovdanske ustave. Po nalogu Velikega župana (absolutista, kakršnih si želijo slovenski liberalci) Paje Banovačkoga je šef policije za mesec dni ustavil bunjevski dnevnik „Neven“, ki je glasilo bunjevačko-solkačke stranke, katera ima svojo parlamentarno reprezentanco v Jugoslovanskem klubu. — Policija je omenjeni list ustavila radi članka „Mir i Bog!“ V tem članku so ugovarjali katoliški meščani v Subotici zoper nasilje ravnateljstva državne gimnazije, ki je zaukazal katoliškim gojencem, katerih je 90%, da morajo prisostvovati srbsko-pravoslavni proslavi Sv. Save. Subotički meščani so bili s polnem pravu. Njihov protest je bil s členom 12. ustave, ki pravi: „ujamčava se sloboda vere i savjesti“, popolnoma v skladu. Ker so se posluzni „Nevena“, ki je branil v ustavi zajamčeno načelo, je policija ustavila edino glasilo katoliških Bunjevcev za mesec dni. Prepričani smo, da bo Jugoslovanski klub radi nečuvnega zatiranja katoličanov in našega tiska v Vojvodini energično zahteval zadoščenja. Policijski samovolji se mora enkrat za vselej napraviti konec.

Zandarska inkvizicija. Da zandari po vaseh ne morejo biti bolji od policajev v mestih, se je pokazalo tudi pred kratkim v vasi Simanovci. — Neki Peter Radičević je padel vsled suma tatvine v roke zandarjev, ki so si menda mislili, da morajo oni izsiediti, oziroma dognati materialno resnico in ne sodnija. V tem mnenju so začeli siliti osumljenca k priznanju na stare inkvizitorske načine, ki so za libog v Jugoslaviji zopet dobili sukcijo. Ker raznovrstna trpinčenja niso bila zahtevana „priznanja“, so se končno lotili še doslej neznanega in menda še nepoizkušenega sredstva — moža so kratkoma zmašili v čimnik, ter zakurili pod njim. Pustili so ga v dimu tako dolgo, dokler niso iz osušenega mesa tega človeka iztisnili kapljico priznanja, kakor nekaj kraljevič Marko kapljo vode iz drevovine. Kmalu potem se je pa dognalo, da je osušen mučenik — popolnoma nedolžen. („Slobodna Tribuna“ št. 62.)

Teroristična organizacija. Pod parolo „jugoslovanska napredna nacionalna omladina“ se zbirajo danes mladeniči-dijaki, da izvajajo pod protektoratom demokratov razne teroristične akcije proti vsem, ki ne pripoznajo demokratske samovlade in samovolje. Z najhujšim terorjem so započeli v Splitu, kjer se je že parkrat demilirala tiskarna „Hrvatske Riječi“, list pa razirgal in sežgal. Mladina pravi, da se vršijo vsa ta divjaštva v imenu patriotizma in države in te akcije so se razširile že na druga me-

sta, pred vsem Sarajevo in Zagreb. To je žalostno, a zelo značilno znamenje naše dobe. Pred vojno smo imeli nacionalistično omladino in vsi mladeniči, ki so imeli dovolj zanosa in nacionalne samozavesti, so se strinjali v tej vrsti. Predvojna omladina je šla dobrovoljno v boj proti Avstriji, na pomoč Srbom, trpela je kruta preganjanja in s ponosom se je ogrevala za ideje Frana Supila in še drugih velikih jugoslovanskih mož. Frana Supila ni več, če bi pa še živel, bi gotovo današnja nacionalistična omladina tudi njega napadala. — Za časa Avstrije je bila omladina pripravljena tudi na teroristične akcije proti oblasti, kar je bilo razumljivo v težnji za svobodo in pa kot odgovor na velike krivice, danes pa imamo „lastno“ državo in teror je naperjen proti vsem, ki spoštujejo politični testament naših največjih borec, ki mislijo, da v tako upravljani naši državi niso izpolnjeni ideali in osnove Strossmayerja, Supila, Škerlića in drugih jugoslovanskih prvakov, prečanskih ter srbskih, ki so vedno zagovarjali federativno Jugoslavijo. — Nad kulturo in razsodnostjo v naših omladinskih vrstah ne smemo obupati. V Zagrebu se že treznijo. Vse akademične organizacije so podpisale protestno izjavo proti terorju, samo policajdemokratska ni podpisala ter s tem dokumentirala vso svojo nasilno in nekulturno smer.

Beleške.

Ali se bo razjasnilo, ali ne? — „Slob. Tribuna“ št. 61 prinaša pismo iz Krakova, v katerem prosi prijatelj lista za pomoč, da se osvetli neki Branko Zegarac. Ta je ob preobratu igral v Krakovu ulogo nekakega jugoslovanskega zastopnika pri odpravljanju vojnih ujetnikov v domovino. Imel je nekaka poverljiva pisma, pri raznih bankah je dvigal denar in — nekega dne je izginil. Upniki so ga vsepovsod iskali in radi njih je naše zastopništvo na Poljskem že večkrat pisarilo v Beograd, pa brez vsakega uspeha. Ker je znano, da se na odgovore iz Beograda čaka zelo, zelo dolgo, so se banke potom našega zastopnika obrnile tudi na sarajevsko policijo, ker se je ta Zegarac vedno izdajal za Bosanca, — in tudi od tod ni odgovora. Pozneje so zvedeli, da se neki človek istega imena solnči v misti največjih oblastnikov države SHS in da je postal celo šef sarajevske policije, zato zaklinja dopisnik list, naj doženo, kateri Branko Zegarac je tako hudo kompromitiral nas tam na Poljskem.

Brodarski sindikat SHS je srečno trgovsko društvo, ker ima od države cel brodarski park na svojo razpolago in izkoriščanje. Zato plačuje neznatno odškodnino državi, ima pa razne privilegije in tako tudi edino pravico brodarstva po naših državnih vodah. To se seveda tudi dobro izkorišča. Vozne cene se navijajo, ladje pa ne popravljajo, ker so državne in tako odločene za izrabo, dokler se še držijo skupaj. Za promet med Beogradom in Zemunom, ki je zelo živahen, uporablja ta privilegirani sindikat neke stare, male ladje, ki izgledajo kot školjke, nosijo pa ponosna imena kot: Avala, Strossmayer, Prešern. — Pri vsaki vožnji so te ladje nabito polne in popotniki so v vednem strahu pred potopom, katerega tudi strokovnjaki prerokujejo, češ, da se bo na Donavi enkrat to zgodilo, kar je bilo s „Titanikom“ na oceanu. Kot predznak služi dogodek od 1. t. m. Ta dan je ob 4. uri popoldne odplula „Avala“ iz Beograda. Komaj se je malo odmaknila od Beograda, prešla iz Save na Donavo, je nastopila gosta megla, pri stroju se je nekaj pokvarilo in „Avala“ je stala sredi Donave. Spustivši sidro, je začela živčigati na pomoč — dolgo je živčigala, klicala, javkala, a zastonj, nikdo se ni odzval, čeravno je bilo komaj dva kilometra do beograjske brodovske postaje in uprave brodovskega sindikata. Celo noč je ostala s preplašenimi, lačnimi in prezeblimi potniki sredi vode in šele zjutraj okrog petih, ko se je megla dvignila, stroj nekako popravil, je mogla nadaljevati svojo vožnjo proti Zemunu. Slučaj bi bil lahko bolj nesrečen, ladja bi se lahko razbila, potniki utonili, a nikdo ne bi prišel na pomoč. Kaj takega je mogoče samo v okrajih blizu orienta, y kraju nereda in po-

hlepa, kjer vsak samo grabi in izrablja, a nima nikdar volje, drugemu priskočiti na pomoč. („Slob. Tribuna“ št. 62.)

Crnogorski jatagani za centralizem. Beograjski listi z veliko naslado pregrevajo razne fraze, ki so se mlatile na radikalnem kongresu. Tako čitamo tudi to-le: Neki predstavnik iz Crne gore dobi besedo ter pravi, da bo Crna gora z jatagani (zakrivljeni meč) branila narodno edinstvo (recte centralizem). To je ta človek dejal v Beogradu, v Crni gori bi si seveda dobro premislil, predno bi to ali ono znil o centralizmu. V Crni gori imajo tudi drugi jatagane in tam se ta veliki in širokoustni radikal ne bo postavljaj z junaštvom, temveč z — anonimom.

Za in proti — vse ob enem. „B. Dnevnik“ označuje pod napisom „Fašisti požigajo“ fašizem kot divjaštvo, teror, besno strast samovolje itd., takoj zraven pa pod naslovom „Živela država!“ slavi in pozdravlja delo naših fašistov v Splitu, ki so, kakor znano, pred kratkem zopet zažigali „Hrv. Riječ“ ter naskakovali tiskarno, v kateri se tiska. — V tej graji in proslavi fašizma v eni sapi se vidi velika omejenost združena s podlo demagogijo. Ljudje si še vedno niso prisvojili enostavne in večno velike resnice: „Kar ne želiš, da ti drugi store, tudi ti drugim ne stori!“

Cokorilovske koncesije Hrvatom. „Hrvate je treba ponariti“ — pravi beograjski „Balkan“. Ponuditi jim moramo gotove koncesije. Pamečni „Balkan“ se postavlja na stališče, da mora vidovdanska ustava ostati neispremenjena v veljavi. Edina koncesija, katero bi dali Hrvatom, je ta, da bi spodili Svetozarja Pribičevića — in stvar bi bila končana. „Hrvati bi bili zelo zadovoljni“, piše „Balkan“ — „kajti vsa njihova mržnja je naperjena proti Pribičeviću in demokratom.“ Naivni čokorilovci mislijo, da bodo Hrvati se daj izpremenili svojo stališče; vsekakor čuden „trošt“ za beograjsko javnost.

„Straža“ stane za leto 1922: celoletno 35 din. ali 140 K, polletno 18 din. ali 72 K, četrtletno 9 din. ali 36 K in mesečno 3 din. ali 12 K. Za vse kraje izven Jugoslavije zaradi poštne mesečno 2-50 din. ali 10 K več, torej celoletno 65 din. ali 260 K, polletno 33 din. ali 132 K, četrtletno 17 din. ali 68 K. Naročnina se plačuje napej. — Upravništvo.

Dnevne novice.

Poljedelski svet je v petdnevem zasedanju rešil cel dnevni red in sklenil velevažne resolucije glede železnice in tarifne politike, študija vprašanja agrarne reforme in prava nasledstva ter minima posestva, ugodnosti za zadruge ter oster protest proti nastopu živinozdravnikov, ki hočejo vso akcijo za pospeševanje živinoreje dobiti v svojo roko. Velevažen je načrt zakona za zavarovanje v slučaju toče, v katerem se je izpustila določba, da se za občinska, samostanska in cerkvena posestva ne plača odškodnina ter sklenilo, da imenuje oškodovana občina, v cenilno komisijo za škode jednega kmeta kot člana. Hud boj se je vnel radi vprašanja osebnega kmetijskega kredita; člani, ki niso prijatelji zadrug so zahtevali, da se le mali del določenega kredita podeli zadružnim organizacijam, večji del pa nozadružnim organizacijam. Predložen načrt, da se zadružni organizaciji podeli polovica, je dobil 12 glasov 7 glasov je bilo proti Poljedelski svet je sklenil, da se zahteva čimprejšnja ustanovitev drž. hipotekarnega zavoda, da se čimprej v celi državi sestavi kataster, predloži zakon glede prava nasledstva in minima zemlje. Poljedelsko ministristvo je dobilo mnogo dragocenega materiala za nadaljnje pospeševanje kmetijstva.

Samostojni so seve s svojimi mesarjem Puceljem zopet v Pašičevem kabinetu. Kot pogoj zopetne udeležbe pri vladnem koritu so stavili samostojni Pašiču nekeke po Jugoslovanskem klubu posnete pogoje, ki so seveda samo za papir. Samostojni so pač v vladi, ker hoče Pucelj dokončati prodajo — nemških konj, govedi in ovc in ker se pri tem državnem kšeftu lahko z lahka zasluži za se in nekaj za vse

samostojne koritarje. Samostojni so se tudi izrazili proti ustvaritvi državnih podtajnikov, ker je za nje to korito izključeno.

Ein Mädchen für alles je dični naš dr. Gregor Zerjav. Kakor poroča „Narod“, je prevzel Zerjav ministristvo ver. Sedaj je lahko naša nižja duhovščina uverjena, da se bo Zerjav v prvi vrsti polegnil ne za zvišanje — ampak ukinitve duhovniških plač. Po zopetni vladni krizi pa bo Zerjav prevzel portfelj narodnega zdravja.

Radi nedeljene in na dve oblasti razkosane Slovenije sta si še vedno v laseh „Narod in Tabor.“ Po „Taboru“ trži svojo opeko za mariborsko oblast znani dr. Pipuš, ki hoče dobiti na vsak način državno blagajno kot odjemalko svojega „cigla.“ „Narod“ pa žuga „Taboru“, da bo obmetal Pipušev opeko s stvarnimi članki, katere je prejel o nedeljni Sloveniji izpod peresa odličnih mož. Celi prepir med mariborskimi in ljubljanskimi demokrati se pa seve doigrava pod firmo demokratskega edinstva.

Ujedinjenje socialpatrijotov. Edinstvo med socialpatrijoti naše kraljevine je tako velika, da so smatrali voditelji jugoslovanske socialne demokracije za potrebno, da ustvarijo enotno socialistično stranko za celo Jugoslavijo. V Beogradu so se sestali delegati vseh raznih socialističnih frakcij in so se vršila pogajanja za sporazum, ki se je po poročilih baje tudi dosegel. Pri tej priliki so sklenili, da zbornajo enkrat v Beograd velik strankin kongres, za katerega se bodo vršile velike predpriprave. Odbor za te predpriprave je že tudi izvoljen in najdemo med odborniki znana socialpatrijotska imena kot: Diviac, Kristan, Bukšeg, Lapčević, Topalović in drugi. Za demokrati pridejo takoj socialni demokrati, ki vedno združujejo, limajo in reorganizirajo — svoje politične vrste, a se v resnici vedno bolj cepijo.

Socialpatrijoti za svoj tisk. So drugi so imeli te dni v Trbovljah svoj zaupniški zbor, ki se je bavil z vprašanjem socialpatrijotskega časopisja v Sloveniji. Pri tej priliki so sklenili, da mora vsak organiziran socialpatrijot imeti ali dnevnik „Naprej“, za kar se plačuje 1 dinar strankinoga davka, ali pa obligatorične liste „Enakost“, „Ljudski glas“ in „Volkssjime.“ Za sprejemanje obligatoričnih listov znaša strankin davek 2.50 din.

Konferenca poslancev Hrvatskega bloka. „Jutarnji list“ poroča: „Zagreb, 18. decembra 1921. Včeraj so se v Zagrebu sestali narodni poslanci hrvatskih strank, ki tvorijo Hrvatski blok. Konferenci je prisostvovala zavsem 64 poslancev. Hrvatska republikanska seljačka stranka (Radič) je bila zastopana z 49 poslanci, Hrvatska Zajednica z 11 in Hrv. stranka prava s 3 poslanci. Musšimane-avtonomiste je zastopal posl. dr. Džalfer Kulenović iz Bihaća. Predsednik Hrvatskega bloka g. Stjepan Radič je uvodoma orisal politični položaj, v katerem se nahajajo Hrvati in Hrvatska. O tem se je razvila daljša debata, in se je ugotovila popolna enodušnost vseh poslancev. Strankarske diference so med hrvatskimi rodoljubi izginile. Z velikim veseljem je bil sprejet predlog, da se bodoči parlamentarni volitev ne bodo udeležile hrvatske stranke ločeno, marveč združene v Hrvatskem bloku, ki je ob priliki zagrebških občinskih volitev izvojeval tako lepo zmago. Hrvatski blok bo postavil enotne kandidatne liste v vseh deželah, kjer prebivajo Hrvati. Mnogo zanimanja je vzbudila razprava o irskem vprašanju. Parlamentu svobodne države Irske in angl. min. predsedniku so se poslali brzojavne čestitke. Konferenca je trajala od 9. do 13. in od 3. do 6. ure popoldan.

Odlikovanje dveh zamorcev. „Jutro“ poroča, da je podelila pariška akademija letošnja pisateljsko nagrado za morskemu pisatelju Renč Moranu. Is ta številka „Jutra“ pa tudi beleži, da je bil preteklo nedeljo na slovesen način izročen ptujskemu okrajnemu glavarju dr. Pirkmajerju red Sv. Save IV. razreda. Eden zamorec je bil odlikovan v Parizu, drugi pa v Ptujju!

Zmanjšanje števila uradništva. V finančnem oziru stojimo na tako kritično slabotnih nogah, da se je začel finančni odsek našega parlamenta resno zanimati za zmanjšanje števila uradništva. Vzrok, da se bo za

čelo z odslovlitvijo nekvalificiranega uradništva t. j. v dragini, ki zahteva, da se zvišajo plače in doklade vsem javnim nameščencem. Finančni minister bo pred vsem sestavil komisijo iz poslancev in zastopnikov uradniških organizacij, ki bo tekom 1 meseca pripravila gradivo za revizijo uradništva. Ta komisija bo tudi dognala, koliko in kake uradnike bo treba odsloviti. Hočejo pa zopet napraviti razliko glede odpustitve preštevilnega uradništva in sicer bo stavila vlada nepotrebne uradnike iz prečanskih krajev na razpoložnje; ako so pa iz starih mej Srbije, pa v pokoj, ako so za to dobili pravico, ali pa jih pognala iz službe. Na razpoložnje slavljen uradništvo lahko vlada vpo-koji. Za doba razpoložnja bodo dobivali uradniki samo polovico plače in doklad. Na razpoložnju sme ostati uradnik največ 5 mesecev. Oni uradniki iz prečanskih krajev, ki imajo pravico do pokojnine, dobivajo za čas razpoložnja isto plačo, kakor znaša pokojnina onih uradnikov, ki se z istimi službenimi leti v mejah stare Srbije stavijo v penzijo po zakonu o uradnikih za kraljevino Srbijo. Ako pregledamo ta predlog o zmanjšanju uradništva, vidimo, da vlada sama naravno ustvarja najbolj pristranski separatizem tamkaj, kjer ga doslej ni bilo.

Dobro so jo pogruntali, Regulacija železničarskih plač se vleče kot kača od ujedinjenja do danes, a je še menda danes tam, kjer je bila v začetku. Pred par dnevi pa so se napolnili zastopniki železničarskih organizacij k finančnemu ministru in ga vprašali, kako vendar stoji že večletna zadeva o končnoveljavnih določitvi plač železničarjem. Finančni minister je hotel odpraviti deputacijo z Elsafluid troštom, češ, da je cela zadeva železničarjev v razpravi in da bo rešena v par dneh. Železničarji pa se niso zadovoljili z odgovorom g. finančnega ministra, ampak so izjavili, da bodo tako dolgo počakali v Beogradu, da bo končana ona razprava o regulaciji železničarskih plač. Bomo videti, kak rezultat bo rodila razprava in čakanje delegacije železničarjev.

V Sošanju imajo odvetnika, ki je tako drzen, da jemlje — kakor kakšni eksekutor — strankam na sodnji po vsej sili denar iz listnic. Ta odvetnik je 13. t. m. kot zastopnik neke stranke vprašal obtoženca, kaj da je neki dosegel pri odvetniški zbornici v Ljubljani, kjer ga je tožil radi zavlačevanja nekega procesa, v katerem si ne more pomagati. V razpravni dvorani nastopa omenjeni advokat kakor kakšen živinski barantač. Odvetniška zbornica bi storila dobro, ako bi dr. Mayerja poučila, da se mora z ljudmi človeški postopati!

Nekaj za naše lesne trgovce. Zamenjali se bodo pragi na vseh progah državnih železnic. Naše ministrstvo saobračaja je sklenilo, da se izvrši do polovice prihodnjega meseca velika nabava novih pragov. Za nabavo novih pragov se bo upoštevalo pred vsem našo domačo lesno trgovino.

Zopet eden, ki umre takoj ko pride iz zapora. Poslanec Hrvatske seljačke republikanske stranke Janeček

je bil dalje časa zaprt po zakonu o zaščiti države, po neki obznanini in še po drugih političnih zaščitah, češ, da je nevaren obstoječemu državnemu redu in ko so ga sedaj izpustili, je takoj drugi dan umrl — na pljučnici. Tako vsaj pravijo, torej so ga spustili samo radi lepšega — domov, umreti, čudno je pa na vsak način, da pri nas ljudje umirajo kakor hitro se jih izpusti iz zaporov.

Kako rešujejo v Beogradu stanovanjske zadeve. Dne 18. t. m. se je vršil v Beogradu shod beograjskih najemnikov (kirajdžije). Po referatu pred sednika se je razvila zanimiva debata. Enemu, ki je najel hlev, ga na lastne stroške popravil, je računal lastnik 800 dinarjev mesečne najemnine. Drugemu je stanovanjska komisija rekvirirala stanovanje. Ko je pripeljal svoje pohištvo ter se hotel vseleti, je lastnik hiše pred njegovimi očmi s sekuro razbil streho in strop nad dotičnim stanovanjem. Udeleženci shoda so se razšli zelo razburjeni. Kričali so: „Mi vičemo dolje, a kirije idu gore!“

Pomanjkanje vode že straši skoro po vseh mestih naše kraljevine. Pomanjkanje vode najbolj čutijo na Hrvatskem. Iz Zagreba javljajo, da je zemlja posušena nad 1/2 m in je Sava 123 cm pod navadnim stanjem. V zagrebški okolici nameravajo izvrtati več arteških studencev.

Glede potni listov nam prednjačijo Avstrijci. S 1. januarjem 1922 stopi v Avstriji v veljavo novi red za potne liste. Ta novi red je prikrojen po sklepih pariške prometne konferencije. Potni listi bodo izstavljeni za daljše roke in za večkratno prekoračenje meje. Izdajali se bodo obiteljski potni listi (in bo odpravljen vizum za potovanje iz dežele. Ali bomo tudi mi kopirali Avstrijce glede napredka v izstavljenju potnih listov, pa je drugo vprašanje.

Taksa za biljarde. S 1. januarjem 1922 bodo podvrženi taksi ozir. davku vsi biljardi v javnih lokalnih, v društvih, v klubih in v udruženjih. Biljardi v zasebnih hišah in skladiščih, kjer se ne biljardira, so davka prosti. Taksa na biljarde je dvojna in sicer je plačati za prijavo enkratno 80 K in letno pristojbino v znesku 200 kron. Vsi lastniki biljardov morajo svoje biljarde naznaniti davčnemu uradu najkasneje do 15. januarja 1922. Na tozadevne prestopke je določena globa s pet, ozir. trikratnim zneskom in vrhufuga še redna taksa.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 264, francoski frank 21.35—21.50 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4.15—4.25, za 100 čehoslov. kron 338—341, za 100 nemških mark 144—149, za 100 laških lir 1200—1208 jugoslovanskih kron. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja narasla za 5 točk. V Curihu notira naša krona 2, to se pravi, 1 naša krona je vredna 2 centima (poprej 2 vin.).

Iz Maribora.

Generala, ki ima priti za paradi k mariborski „komandi mesta“, nočejo naseliti v stanovanju zdravnika g. dr.

Majcena, pa ne v sobi, katero ia lahko odstopi, temveč zariti ga hoče, o sredino, tako, da se dr. Majcena oredinacijski prostori popolnoma odrežejo od stanovanjskih. — Ta velika skrb za generala je res značilna, ko čaka sto in sto ljudi na stanovanje, ki bi z veliko hvaležnostjo sprejeli sobo, katero zdravnik lahko odstopi. Napravite vendar red in pravico. Dajte v zdravnikovo stanovanje navadnega človeka, ki bo zadovoljen s stransko sobo, generala pa h kolegu — generalu Maistru. Ta ima dovolj prostora in tako bo vsem ustrezno. Gene bo oviran pri svojem poklicu, generala se pa itak morata razumevati seboj. Novi general lahko sprjema od generala Maistra razne informacije. Maister se pa lahko od njega uči strategije in drugih stvari v današnjem vojnem ustroju.

Pri nas je že tako, da s kakjo oblastjo po majhnih kričih in po največ nedolžnih ljudeh, velikih, takozvanih „hohštaplerjev“ pa ne ovira nikdo. — Tako n. pr. je nedavno policijski stražnik ustavil mirnega pasanta ter ga vprašal, kaj da nosi v nahrbtniku. Mož je šel le v policijski stražnici uveril st. policijo, da se je temeljito zmotila, ker je bila vsebina nahrbtnika njegova, pošteno pridobljena, nikakor pa — ukradena. Bilo bi zelo uместno, ako bi policija posvečala posebno pažnjo tudi sumljivim in elegantnim „gentlemanom“, ki se v avtomobilih vozijo skozi mesto. Tam se bo na vse zadnje preiskava bolj izplačala nego v slučaju, ki se je odigral 7. t. m. na Kralja Petra trgu.

V oddelku za stanovanjske zadeve pri okrajnem glavarstvu v Mariboru soba št. 4, uraduje baje zelo „vljuden“ gospod.

Usmiljena srca. Gospa T. Zupanc je darovala za revno vdovo in štiri sirote v Pobrežju 100 K. Ista g. je tudi poslala k vdovi Koletnik v Mlinski ulici 33 zdravnika in preskrbuje to rodbino že tri tedne s hrano, kurivom, obleko ter denarjem in bo za Božič pripravila njem otrokom potrebno obleko. Dobrosrčni gospej v imenu revežev pristrana hvala, drugim ki imajo premoženje, pa naj služi ta vzgled v posnemanje. Revščine je veliko na svetu, tudi premožnih ljudi ne manjka, manjka pa usmiljenja in dobrosrčnosti. Po gostilnah, kavarnah, v barih in kabareti se zapravljajo tisočaki in tisočaki po nepotrebem, na reveže se pa nobenem teh zapravljivcev in razsipovalcev ne ozre. Bogataši, spregledajte kmalu in pomagajte revežem in sirotam, ki so v hudi zimi v največji sili in bedi.

Božičnica. Okrajno glavarstvo priredi v petek, dne 23. decembra t. l. ob 15. uri v mestni telovadnici v Krekovi ulici št. 3 božičnico s kratkim nastopom, gogovorom in obdarovanjem 200 ubožnih otrok tuk. okoliških šol z obleko in obutjem.

Kat. pom. društvo proslavi 26. decembra svojo običajno obletnico z gledališko predstavo, deklaracijo in dr. v društvenem prostoru, Lekarniška ulica 6. Začetek točno ob 5. uri po poldne. Vsi prijatelji vabjeni. Vstop prost!

Jugoslov.-čehoslovaška liga v Mariboru. Centrala JCL v Ljubljani ustanovi v Mariboru svoje poverništvo, ki ga vodi začasno dr. Avguštin Reisman. Vsi Jugoslovani v Mariboru, ki se zanimajo in vejo ceniti važnost narodnih, kulturnih in državnih stikov s Čehoslovaško, naj vstopijo v to društvo! Članarina mesečno 1 dinar. Prijave in članarino sprejema začasni poverjenik dr. Avg. Reisman v pisarni dr. Skapina.

V Studencih sta priredili deska in dekliška šola svoji mladini božičnico v nedeljo popoldan. Malčke v otroškem vrteu pa je obiskal sv. Miklavž na praznik 8. t. m. Obe prireditvi sta bili prav dobro obiskani tudi od strani staršev in sta lepo uspeli. Otroci so bili obdarovani z jestvinami, deloma pa z blagom za obleko in s šolski mi potrebščinami. Da se je pa moglo obdarovati okrog 600 otrok — kar stane v današnjih razmerah visoko svoto — in jim napraviti vsaj nekaj veselja ter malo olajšati veliko bedo, zato smo dolžni hvalo veliko vsem darežljivim in usmiljenim srcem v Studencih samih in v mestu. Zlasti Studenci so darovali radi in vsi, brez razlike strank in narodnosti, po možnosti za šolsko mladino. Učiteljstvo, ki je nabiralo darove, je bilo povsod dobrohotno sprejeto. V tem oziru Studenčanom vsa čast in iskrena zahvala v imenu šolske mladine.

Naznanjamo cenj. Caserentom, da nismo v nobeni zvezi z anončno ekspedicijo Hermes (Sunko). — Upravništvo „Straže“ in „Slov. Gospodarja“.

Dopisi.

Zavrč. Pri nas „vodi“ samostojno brez penzije odpušeni učitelj Troha, kateri se popolnoma nepostavno naziva za podžupana, katere šarže ne pozna občinski volilni red. Med odborniki občine, ki so samostojneži so bili 3 po volitvah kaznovani. Lepa družba! Kazensko odpuščen učitelj pa trije sodnijsko kaznovani odborniki. Glavar dr. Pirkmajer to mirno pusti, ker so mu ti dični možje izrekli zaupnico. — Sramota za našo občino je, da ima take voditelje. Če bodo samostojneži še naprej rogovili, bomo ojsali delo Trohe pri Sv. Benediktu in v Skornju.

Razgled po svetu.

Gabryela Zapolska. V Lvovu je 17. t. m. umrla poljska pisateljica Gabryela Zapolska. Napisala je več obširnih romanov, v katerih je z nenavadno in karakteristično lepoto izražanja slikala svoj narod in domovino. Nekaterim so njeni spisi presedali, češ, da je kot ženska vse preveč moralizirala. Velik uspeh je dosegla s svojim igrokazom „Varšavska citadela“ in s „Cesarjevičem“. V svojih romanih je bicala izžemanje nižjih slojev, korupcijo, nadalje državno toleranco prostitucije itd. Socialni moment je v vseh njenih delih igral veliko vlogo.

Stoletnica rojstva N. Al. Nekrasova. Sto let je minulo dne 4. t. m. odkar se je narodil veliki ruski pes-

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Bros.

(51. nadaljevanje.)

„Poslušajmo njuna pogajanja pri svežem vrču falerničana!“ je dejal cezar, vesel, da je našel novo dražilo za želo in nov povod za popivanje.

„Jaz ne potrebujem drugega orožja ko trizob in mrežo“, je rekel Placid in gledal Licinija. „Eska, kakor ga imenuješ, naj ima meč in čelado, kakor je navada —“

„— in ščit“, je pridjal Licinij. Preveč izkušen vojak je bil, da bi bil prezrl kako ugodnost v borbi.

Placid se je delal, kakor da bi premljal.

„Dobro!“ je dejal po kratkem molku. „Mlad borec je še in barbar. Naj ima še tudi ščit.“

Licinij je skorajda že obžaloval svojo nepremišljeno naglico. V duhu je gledal vitko postavlo Eskino zamotano v neusmiljene zanke, gledal njegove jasne, sinjemodre oči, pogumne, zveste in mirne tudi v brezupu, gledal je neizprosno, neprizanesljivo roko dvignjeno v sunek, gledal zlate Eskine kodre vse zalite s krvjo —.

Toda spomnil se je izredne moči in gibčnosti Britančeve, njegovega poguma, njegove vojaške vzgoje, jezila ga je izzivajoča zloba, ki se je bliskala v tribunovem očesu in prepričeval je samega sebe, da v tej borbi mora zmagati njegov ljubljenec.

„Bodi —!“ je rekel. „Retiarij in secutor! — Z otrokom ne bodeš imel posla, to ti rečem! — Sedaj pa glede pogovora! Cloveškega življenja ne bom stavil proti koščku cunje in proti pešči brušenih kamenov, to povem ze kar vnaprej!“

Prezirljivo je ošnil bogato obleko in dragocene bisere, ki so krasili tribuna.

Tribun se je nasmejaj.

„Dvanaest suznjev bi ne zadostovalo, da bi z njimi plačal zaponke na mojih rokavih. Vsaj dvanaest takih Britancev ne, kakršnih lahko na kupa naloviš, kadarkoli se zgane legija. — Poslušaj! Stavim svoja dva bela konja proti sliki Daine, ki jo imaš doma, ali pa proti kipu Eufrozine, ki stoji v tvoji kopalni sobi. — Ne, še več ugodnosti ti nudim! Stavim celo priprago in svoj voz proti britanske mu suznji —!“

Če bi ga bil Licinij natančno opazoval, bi bil videl, s kako napeto in komaj prikrito razburjenostjo je Placid čakal na njegov odgovor —.

Pa zamišljen je bil in nevoljen —. Predaleč je že šel in nazaj ni več mogel —.

Gostje so s pohvalnim mrmranjem ocenjevali tribunovo velikodušno ponudbo.

Kdor enkrat stori neroden korak v javnosti, se navadno pogreza vedno globlje, če poskuša stopiti nazaj —.

Kakor blisk tako naglo se je zavesnila Liciniju misel, da bi tribunova ponudba utegnila Eski rešiti življenje, če bi podlegel, — kar je bilo sicer mogoče, pa zelo malo verjetno. Zato je ponudbo brez velikega obotavljanja sprejel, dasiravno je kmalu nato obžaloval svoj korak.

Naredila sta torej tole pogodbo:

Eska bo nastopil pri bližnjih velikih igrah v amfiteatru oborožen z mečem, ščitom in čelado in se bo boril s Placidom, ki bo nosil le mrežo in trizob. Za slučaj, da podleže Placid, preidejo njegovi štirje beli konji in njegov pozlačeni voz v Licinijevo last, če pa bi Eska podlegel in bi mu

gledalec prizanesli, bi naj postal Placidov suženj —.

Kako prijeten bo ta položaj za Esko, to je vedel le tribun sam in še neka druga oseba, ki je imela tisti dan za Placida ljubeznivejše poglede in slajše smehljaje, ko kedaž za katerega svojih zoprnih častivcev —.

In z novo vneto se je vrgla vsa plemenita družba na popivanje, ki je med zamotanimi pogajanjmi za hip prenehala.

Placid je praznil svojo čašo z zmagoslavnim obrazom človeka, ki je uspešno dovršil težavno nalogo, Licinij pa kakor tisti, ki utaplja strah in očihte v pijanosti in vinu. Cezar je pil in pil s svojo običajno požirljivostjo, kar je bilo še gostov, pa so vestno posnemali svojega cesarskega pijanca.

XVI.

V gimnaziju.

Težka preskušnja je čakala drugi dan Licinija, preskušnja, ki je bila posebno bridka njegovemu mehke mu sreu.

Ko je zvedel Eska za sklenjeno pogodbo, je nad vse radostno sprejel ponujeni dvoboj.

(Dalje prihodnjič.)

nik in urednik Nekrasov. Leta 1877 je umrl po dolgotrajni in mučni bolezni na Billrothovi kliniki na Dunaju. O njem je Dostojevski zapisal te-le besede: „Plakal je grenke solze nad narodnim gorjem in znal ni nič drugega, nego v nepremagljivi ljubezni do naroda očistovati svoje zmučeno srce.“ Geslo Nekrasova je bilo: „Ljubi, dokler moreš ljubiti, — trpi, dokler je mogoče trpeti, — odpuščaj, karkoli mo res odpustiti, a Bog je tvoj sodnik.“ Nekrasov je bil, kakor njegovl sovrstniki, narodni in socialni revolucijonarec. Iz njegovih pesnitv odseva nekak sentimentalni pesimizem. Sodobna omladina, ki je takrat željno koprnela po svobodi in gledala vso krutost reakcijonarnih spon, v katerih je stokal ruski „mužik“, se je kaj rada oklepala Nekrasova.

Poštene besede. Gospod Philip H. Carol, vodja ameriksanske pomožne akcije v Moskvi je prišel pred kratkem v Londonu ter dal londonskemu

„Observeru“ sledečo izjavo: „Sovjetska vlada zares dobro pobija lakoto, izvršila je že sama 60 odstotkov vsega tega, kar je določeno kot svetovni program cele akcije. Največja nesreča je slaba žetev, ki bo dala komaj šestino tega, kar je bilo v normalnih letih. Najžalostnejši del vsega, kar sem videl je pač to, da seljaki obupujejo nad tem, kar so posejali, ter gredo v hudo zimo brez vseh sredstev. Vlada je preprečila beg iz vasi v mesta in poslala je hrano iz Moskve na vse strani. Vestí, da je bila pomožna misija o-ropana od strani sovjetov so zlobno zlagane od strani, ki uporablja vsa sredstva, da škoduje Rusiji in pa humanitarni akciji. Resnica je ravno nasprotno, da sovjeti skrbijo z vso močjo, da nas nikdo ne ovira pri našem delu.“ — Tako Amerikanec. — Naša država redi Wranglove Ruse, drugi pa umirajo in od strani naših oblastnikov ni za njih gorje niti smisla za kako pomoč, ker se pri nas po-

čenja vse iz vidika politične simpatije ali pa antipatije.

Nordijskemu državniku Brantingu je Anatol France ob priliki prevzema Nobelove nagrade rekel: „Da bi usodo človeštva vodili vedno tako pravični državniki, kakor je Branting. Najstrašnejši vojni je sledila mirovna pogodba, ki ne pomeni nič drugega, nego podaljševanje vojne. Propadanje Evrope se bo nadaljevalo, dokler pamet ne bo zmagala. Čeprav ne obstaja upanje, da bosta humaniteta in harmonija v evropskih državah zmagali, upam, da bodo tuintam pod uplivom tako pravičnih mož, kakor ste Vi, vendarle priznali dobro voljo.“ Nato je sprejel Anatol France iz kraljeve roke Nobelovo nagrado in se mu toplo zahvalil. Istotako z Nobelovo nagrado obdarovanemu nemškemu profesorju dr. Walter Nerstu je France iskreno stisnil roko.

Kako presoja Amerikanec versko čuvstvovanje ruskih ljudskih mas. —

Silo verskega čuvstvovanja v večeršnjem, današnjem in bodočem politično-socialnem življenju Rusije si na temelju sledečega primera lahko predstavljamo tako-le: Če bi se ruskim masam zamoglo vsiliti prepričanje, da bi njih intenzivna molitev spodila vse komuniste na dno pekla, bi vsa obilica ruskih cerkva ne zadostovala; zidati bi jih morali še več. Če bi se jim pa moglo vcepiti, da bo molitev pospešila povrat veleposestnikov, bi vihar ljudskega ogorčenja ne odnesel samo pobožnih molilcev, temveč tudi vse povere in cerkve.

Koliko je stala čehoslovaška mobilizacija? Praški listi poročajo, da je zadnja čehoslovaška mobilizacija stala državo skoro eno milijardo kron. Vojaška uprava je kupila 14.000 konj po povprečni ceni 8000—9000 K. V okraju Litmerice so kupovali konje po 17.000 kron. Zanimivo bi tudi bilo izvedeti, koliko je zadnja mobilizacija stala našo državo?

Prepričajte se!!!

Najceneje kupite vedno sveže špeterijsko blago kot riž, sladkor, petrolej, kavo, moko, milo
2-3 in razno drugo blago v trgovini 675
DOBLJEKAR
nasproti lekarni pri „Arehu“ — MARIBOR,
Tattenbachova ulica št. 3.

PLOŠČE ZA POHIŠTVO!

Priporočan svojo bogato zalogo plošč iz belega in barvanega Carrara-garnorja vsem trgovcem pohištva, mi-zarjem, električnim in podjetnikom in za spomin-ske plošče. — Plošče oddajam tudi na debelo. 5-5 665

KAREL KOCIANČIČ in dediči
kamnosek, Maribor, Gregorčičeva ul.

Izjava.

Podpisana Faustina Wagner, soproga poštnega upravitelja v Ptuju obžalujem, da sem dne 1. septembra 1921 gospodično Marijo Dularjevo v šolskem posloplju na Bregu pri Ptuju razžalila, prekličem vse obdolžitve kot popolnoma neresnične, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega zasledovanja.
V Ptuju, dne 14. decembra 1921.

705 Faustina Wagner.

DOBRO IN POCENI

kupite edino pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, čevlje, dežnice, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje! Solidno!

Trgovina 9-10 631 sp Na debelo! Na drobno!
emailirane, porcelanaste, steklene in kuminske posode iz vitrega železa
0-0 se priporoča cenj. obisk. 0-0
ALBERT VICEL, Maribor Glavni trg 5.

Citre šolske, dobro ohranjene, vse strune, so so poceni na prodaj. Naslov v upravnistvu lista. 1-2 706

Pozor! Razno moško, žensko in otroško obleko, klobuke, čevlje, kožuhe, usnjate plašče, usnjate kovčge, perilo, razno pohištvo, blazine, za tore, podobe, ogledala, žepne ure, dobre gosli, kitaro, citre, mandolino, daljnogleda, gramofone, fotografe, dober pisalni stroj, štedilnik, peč, lepa božična in ženitvena darila, otroške igrače proda J. Schmidt, Maribor, Koroška cesta 18/I 1 2704

Nogavice se pletejo nove in podpletejo stare za nizko ceno Strojna pletarna Vezjak v Mariboru, Vetrinjska ulica 17. 8-657

Soliden gospod išče dobre domače hrane pri boljši obitelji. Ponudbe na upravnistvu lista pod «Hrana». 708

LIVARNA

ZA
ZVONOVE IN KOVINE
POPREJ DENZELA SINVI

MARIBOR: KOPALIŠKA ULICA 9
je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE
izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA
RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cavi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravilnica za brizgalne itd.

34t inž. I. & H. Bühl. 156

SANI ZA SANKANJE

izgotovljene iz najboljšega lesa, prepaši iz špaga, naj-finejše lakirane,

1 dvovprežne sanke s 6 sedeži,

2 enovprežne sanke
proda po ceni

Franjo Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 3-6 692

Darujte za Tisk. dom!

J. N. ŠOŠTARIČ

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Najnižje cene in največja zaloga manufakturnega, lanenega, volnenega, suknenega blaga, perila i. t. d. — Velika izbira izgotovljenih oblek za moške, ženske in otroke. Za ženine in neveste najlepše blago za obleke kakor tudi najlepše opreme za neveste.

Nadalje priporoča svoje veliko zalogo preprog, zastorov, odej in tako dalje.

MARIBOR, Grajski trg 1.

Velika zaloga vseh vrst moškega in ženskega sukna, samo najboljše angleško in češko blago. — Perilo, nogavice, odeje i. t. d. Največja izbira vseh vrst svilenih robcev in šerp. — Cenjene ženine in neveste se še posebno opozarja, ne pozabite predno si kaj kupite, ogledati si zalogo v veliki manufakturni trgovini

JOS. KARNIČNIK, Maribor, sam o Grajski trg števil.

1.

Najcenej Najbolje
kupiš
v Cirilovi tiskarni v Mariboru

papir kancljiški, fini in konceptni, pisemski, svileni (židani), prešani (krep), mapice, kasete, ovojni papir, vse na razlicnejše pisarniške potrebsčine kakor: črnilo, peresa, svinčnike, radirke, ravnila. — Molitvenike, rožne vence, svetinjice, trgovske knjige, šolske potrebsčine in krasne razglednice.

Solidno Točno

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica števil. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 156 58

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

Odvetnik
dr. B. Schaubach

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Slov. Bistrici (v Grilovi hiši). 796